

VERFLUCHT

Een soort film in negentien scènes

door

HANS KUYPER

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **VERFLUCHT** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **HANS KUYPER** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 1999 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **8** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

INLEIDING:

Dit is een stuk over de liefde; de grenzeloze, leeftijdsloze en schaamteloze liefde. Het is een stuk over de vernietigende kracht van het niet-begrijpen. En het is een stuk over seks.

Het gaat over een vrouw die als kind een relatie met haar oom heeft gehad en daar nog steeds gelukkig mee is. Wat de anderen (alle anderen) in haar omgeving er ook over zeggen.

Ik geloof dat zoiets kan. Ik geloof dat we blij moeten zijn dat zoiets kan. En als we het niet geloven, of er niet blij mee zijn, dan nog moeten we met onze (jaloerse?) vooringenomenheid afblijven van de mensen die wel geloven dat zoiets kan, en er blij mee zijn.

Natuurlijk bestaat er misbruik. Natuurlijk moeten kinderen daar met alle mogelijke middelen tegen beschermd worden. Maar misbruik bestaat in alle relatievormen. En de beste bescherming is openheid, geen paranoïde angsthazerij. Laten we onze eigen schuldgevoelens verre houden van onze kinderen.

Ik weet niet precies waarom het stuk eindigt zoals het eindigt. Ik vermoed dat dit het enig mogelijke 'happy-end' was. De enige mogelijkheid voor Karin en Erik (mijn helden tenslotte en de twee om wie ik mij als schrijver het meest te bekommeren had) om de twee kanten van hun leven, hun tegenstrijdige werelden, met elkaar te verbinden, zodat ze weer volledig mens konden zijn. Ik heb er niet bewust naar gestreefd seks en dood te verbinden. Het is zo gekomen. Die twee liggen zo dicht bij elkaar.

Misschien heeft ook het feit dat mijn hoofdrolspeelster ten tijde van het schrijven van 'Verflucht' repeteerde voor de rol van Blanche in 'A Streetcar Named Desire' bijgedragen aan de ontwikkeling die Karin in het stuk doormaakt. Dat het met haar aanmerkelijk beter af lijkt te lopen dan met de creatie van Tennessee Williams heeft misschien alleen maar te maken met de plek waar ze zich vestigt. Ik houd erg van Ierland.

Op de grens van water en land, van stilstand en beweging, komt de grens tussen dader en slachtoffer, heden en verleden, hemel en hel het duidelijkst naar voren. Maar ook is er altijd de wind, de regen en de inktzwarte nacht waarin elk huis zijn eigen eiland wordt. Wie daar woont, weet dat hij niets weet.

En wie ooit in Dunquin is geweest en de dode massa van de Blaskets in de oceaan heeft zien liggen, heeft dat ervaren. Ik weet dat er duizenden van dit soort plekken op aarde te vinden zijn. Sommige heb ik zelf bezocht, veel ken ik uit de verhalen van reizigers. Maar Dunquin, op het uiterste puntje van het schiereiland dat Dingle heet, is de mooiste in zijn soort.

Daarnaast is het natuurlijk de vraag door wie Jürgen vermoord is. Dat zal wel altijd een mysterie blijven - een mysterie als de liefde, de jeugd en de onpeilbare oceaan zelf.

Of heeft u soms een idee?

PERSONEN:

Paula

Karin

Karin het kind

Tanke

Jürgen

Vader

Moeder

Erik

De spelers gaan gekleed in voor de tijd gebruikelijke kleding, Tanke en Jürgen misschien iets 'alternatiever' dan de familie Bijman, hoewel Tanke zodra ze in Dunquin is, vestjes en rokken draagt van een allertreurigste lersigheid. Karin het Kind draagt een tijdloos zomerjurkje.

In de vensterbank van het diepe raam achter, in 'Dunquin', zit Karin het Kind (KIND). *Ze frutselt wat met een plastic zak van de Supervalu in Dingle. In de scènes die in 1997 spelen, ziet niemand haar. Alleen Karin de Vrouw (KARIN) heeft soms een vermoeden van haar aanwezigheid. In de flashbacks speelt ze gewoon met de anderen mee.*

De in de tekst gebruikte citaten komen uit 'Sit Down By The Fire' van The Pogues, c) Shane MacGowan/Stiff Music Ltd. Het lied staat op de CD 'If I Should Fall From Grace With God', The Pogues, 1988 en is bijzonder geschikt als begin-, eind- en changeermuziek.

DECOR:

Het toneel verbeeldt twee woonkamers. De kleinere, misschien wat hoger of verder achterop gesitueerd, stelt de huiskamer van een Nederlands middenstandsgezin voor, in de jaren 1976 en 1978. Bruin en groen domineren, er zijn oranje accenten en de radio speelt, zachtjes, hits uit die periode: de Arbeidsvitaminen.

Het grootste deel van het toneel, misschien ook iets meer op het voorplan, verbeeldt de zitskamer van een oud huis in Dunquin, op de meest westelijke punt van het Ierse schiereiland Dingle. Hoewel de scènes hier zich afspelen in zowel de jaren zeventig als het jaar 1997, verandert dit decor niet wezenlijk: wanden van gebeitste schrootjes, bloementapijt met vloekende kleedjes eroverheen en een verzameling meubels die pijn doet aan de ogen. Het is een Ierse pronkkamer, tijdloos in alle wansmaak.

**Sit down by the fire
And I'll tell you a story
To send you away to your bed**

Dunquin, maandag 2 juni 1997, 20.14 uur

Het geruis van een zware regenbui. Gerommel met sleutels, een klemmende deur, licht aan. Paula komt op met een taxfree-tas en een oude koffer. Na haar volgt Karin, ietwat zenuwachtig. Ze draagt een weekendtas en een nog druipende paraplu.

PAULA: Alle Jezus...

KARIN: Zo, we zijn er.

PAULA: (*bedoelt het meubilair*) Hoe krijg je zo veel troep bij elkaar?

KARIN: O, dat kost in Ierland geen enkele moeite.

PAULA: Alle Jezus zeg...

KARIN: Ja.

PAULA: Er zit maar één ding op.

KARIN: Wat?

PAULA: Veel drank, vrijen en morgenochtend kijken of het nog steeds zo erg is.

KARIN: Ik dacht zelf eerder aan koffie. (*ze gaat af naar de keuken met de tas*)

PAULA: Is dit nou echt Iers?

KARIN: Ja.

PAULA: Hebben we daar twaalfhonderd kilometer voor gereden, om nog maar te zwijgen van die vreselijke boottocht?

KARIN: Ja.

PAULA: En je tante vond dit mooi?

KARIN: Nee, maar ze vond dat 't zo hoorde. 'When in Rome', riep ze altijd, 'do as the Romans.'

PAULA: Ja. O, ja! Waar hangt de heilige maagd?

KARIN: Hier in de gang. Die hoefde niet in de salon, vond Tanke.

PAULA: Tanke.

KARIN: Tante Anke.

PAULA: Tanke, ja.

KARIN: Shit!

PAULA: Wat?

KARIN: De gasfles is leeg. Of losgekoppeld of zoiets. Ik ga niet naar buiten in dit pokkenweer.

PAULA: En je oom?

KARIN: Wat? *(ze komt terug)*

PAULA: Wat zei je oom hiervan?

KARIN: O, dat weet ik niet. Niks. Ik kan geen koffie zetten.

PAULA: Dan zullen we toch aan de taxfree moeten. *(ze haalt een fles Powers whiskey uit de plastic zak)*

KARIN: Ik laat je de rest zien.

PAULA: Waar slapen we?

KARIN: Achter. *(ze gaat af)*

PAULA: Als het er zo uitziet als hier, doe ik vannacht geen oog dicht. *(ze gaat af met de whiskey)*

KIND: *(legt haar supermarktzak weg en kijkt de zaal in)* Ik slaap in het kamertje achter. Daar staat de twijfelaar die nog van mijn ouders is geweest. Ik ben erin gemaakt, zegt Tanke. Onzin, zegt mijn moeder. Er is een klein raam met een diepe vensterbank. De muren zijn zo dik! Ik zit graag in de vensterbank. Daar ben ik alleen met de schapen en de heuvel en de stiertjes achter het huis. Als ik het raam openschuif, glijdt de wind van de heuvel langs mijn benen en het lijkt net of iemand me streelt. Het is het fijnste plekje.

**Of the things
You hear creeping
When everyone's sleeping**

Dunquin, zondag 10 juli 1976, 11.54 uur

Tanke en Jürgen aan weerskanten van het raam.

TANKE: Je draagt een rok. Ik wil hier geen meiden met broeken in huis. Je bent in Ierland, kind. Ierse meiden dragen geen broeken. When in Rome...

JÜRGEN: ...fuck ze Pope.

TANKE: Jürgen! When in Rome, do as the Romans. Wat zullen we vanmiddag 's gaan doen? Wandelen? Zullen we naar Dunquin wandelen? Dan plukken we meteen een veldboeketje. Kijk toch 's wat vrolijker, kind! Je hebt nog vier weken vakantie!

**And you wish you were
Out here instead**

Dunquin, maandag 2 juni 1997, 20.35 uur

Paula en Karin komen terug in de salon. Er zijn al wat teugen uit de whiskeyfles genomen.

PAULA: Vier weken - waar moeten we beginnen? 't Is boven nog erger dan hier.

KARIN: Zóveel hoeft er toch niet te gebeuren?

PAULA: Meid! Álles moet eruit. Het elektra moet sowieso vervangen, dat kan zo niet. Kroonsteentjes in de badkamer! Was die Tanke van je levensmoe of zo? *(ze neemt een teug uit de fles)*

KARIN: Er staan glazen in de kast. Hier.

PAULA: En al die afschuwlijke schrootjes - en dat tapijt!

KARIN: Dat hebben Ierse huizen nu eenmaal. Dat hoort zo.

PAULA: Horen is luisteren. Als ik hier moet wonen, trekken we alles weg. Deze muur ook, met die achterlijke raampjes.

KARIN: Nou, ik weet niet...

PAULA: Vertrouw me. Je vindt mijn flat toch ook mooi? Had je 't daar moeten zien toen ik erin kwam! Erger dan een kraakpand. Je zal zien - hoe meer we breken, hoe meer je ervoor terugkrijgt. Ik ruik gewoon dat er prachtige dingen achter die troep zitten. Meid, ik krijg er zin in! *(ze drinken)*

KARIN: Ik dacht, we doen alleen de ergste meubels weg en we schilderen het wat op...

PAULA: Niks. Die badkamer móet naar boven, dan breken we het hier door. Dan hebben we een enorme eetkeuken. Dat is toch ook Iers?

KARIN: Jawel, maar...

PAULA: Ik snap het wel. Dit is een huis vol herinneringen voor je. Dat maakt het moeilijk. Maar je moet niet sentimenteel wezen. Sentiment, dat past niet bij oude huizen.

KARIN: Je hebt vast gelijk. Maar morgen wil ik eerst wandelen. Dan plukken we een paar veldboeketten. Dat scheelt ook al!

PAULA: En we zoeken een aannemer. Meid, het wordt een paleisje!

**It isn't the mice in the wall
It isn't the wind in the well**

Oudeschild, zaterdag 24 april 1976, 10.17 uur

Tanke, vader en moeder Bijman zitten aan de koffie. Moeder bekijkt een stapeltje foto's. Karin het Kind zit haar teennagels te knippen.

TANKE: Echt, Evelien, het is een paleisje. Op de foto's komt het er niet zo goed uit, maar het is een paleisje.

VADER: En helemaal aan de verkeerde kant van Ierland? Is dat niet een beetje erg ver weg? Voor een vrouw alleen?

TANKE: Nou - ik zal er niet alleen zijn...

MOEDER: Anke! Vertel!

TANKE: Ik heb vorige maand op Cyprus een man ontmoet, een Duitser. Hij is kunstschilder. Hij schildert de zee.

VADER: Een Duitser!

TANKE: Hij spreekt Nederlands. Heeft jaren in Zeeland gewerkt.

MOEDER: Ach. Een schilder...

TANKE: Een heel romantische man...

MOEDER: En jullie gaan...

TANKE: Van de zomer, in Ierland.

VADER: Trouwen? Zo snel al?

MOEDER: Karin, hoor je dat? Tante Anke gaat trouwen met een romantische Duitser in Ierland.

KIND: Ik ben niet doof.

MOEDER: Geef nou 's een normaal antwoord! En doe je benen bij elkaar. Geef tante Anke een kus.

TANKE: Ik wou je vragen mijn bruidsmeisje te zijn, Karin. Als je zin hebt. Dan blijf je meteen bij ons logeren.

VADER: Waar, daar? Alleen? Het kind is nog geen dertien!

TANKE: Dan komt Erik toch mee?

VADER: Ik weet het niet...

KIND: Wat moet ik in Ierland?

TANKE: Paardrijden! Alle meisjes houden van paardrijden. En anders leert Jürgen je schilderen.

MOEDER: Jürgen heet hij dus.

TANKE: Hij is heel goed met kinderen, op Cyprus ook. Ook al verstonden ze hem niet, ze hingen altijd om hem heen. Raar eiland hoor, Cyprus. Nicosia, met die muur...

VADER: Daar zal een Duitser minder moeite mee hebben.

MOEDER: Max! Over! Dat is flauw.

TANKE: En de zee was ook niet echt mooi, zei Jürgen. Te blauw, en geen kracht.

KIND: Schildert hij alleen de zee?

TANKE: Ja. En heel soms een portret. Hij heeft een jongetje geschilderd daar - zo ontroerend.

KIND: Heeft hij u ook geschilderd?

TANKE: Kind, ik ben de moeite niet waard.

VADER: Je hebt vrouwen om te schilderen en vrouwen om te trouwen.

MOEDER: Zo! De wijze heeft gesproken. En wat voor vrouw ben ik dan?

VADER: Ik kan niet schilderen.

TANKE: Denk er maar eens over na. Voor kinderen van die leeftijd is het heel goed om eens een tijdje andere indrukken op te doen. Reizen verruimt de blik.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto